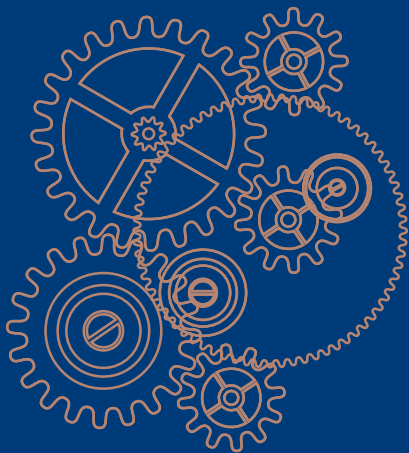
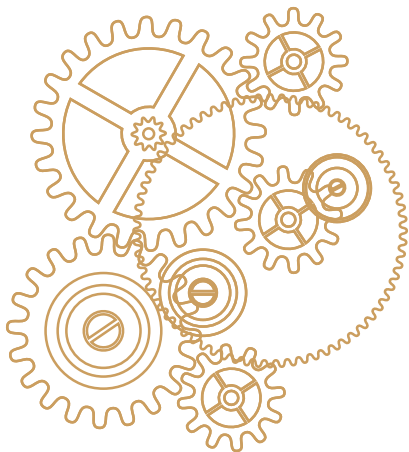

Rada Europy

PASZPORT
do Twoich praw

Rada Europy

PASZPORT

do Twoich praw

Witamy w podróży

Życie to cudowna podróż. Jedziemy przed siebie wraz z innymi ludźmi i chcemy, by nasza podróż była tak bezpieczna, ekscytująca i szczęśliwa, jak to tylko możliwe. Jeden bardzo dobry sposób, by sprawić, że tak się stanie, to szanowanie praw innych ludzi. Dotyczy to wszystkich – zarówno dzieci, jak i dorosłych.

Jako chłopak czy dziewczyna poniżej 18 lat masz pewne szczególne prawa. Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka (1989) zawiera listę tych praw, jak również określa działania, jakie Państwa-Strony Konwencji muszą podjąć, abyś mógł z nich korzystać.

Z pewnością mówiono Ci, że nie masz prawa niektórych rzeczy robić lub mówić. Nie możesz niszczyć rzeczy należących do kogoś innego, kraść, ranić i obrażać ludzi. Czy powiedziano Ci jednak że masz także prawa?

Ten paszport zabierze Cię w podróż przez niektóre Twoje prawa. Podróż ma sześć przystanków na drodze do celu. Na każdym z przystanków dowiesz się więcej o swoich prawach i będziesz proszony / proszona o wykonanie małych ćwiczeń. Jeżeli tego dokonasz, odbierzesz wizę do praw, które właśnie odkryłeś / odkryłaś. Oznacza to, że będziesz potrafił / potrafiła lepiej się obronić w sytuacji, gdy ludzie nie będą szanować tych praw i że będziesz w stanie pomóc w tym samym innym dzieciom.

Pierwszy przystanek –
*Twoje prawo do przetrwania,
ochrony i rozwoju*

Twoje przetrwanie, ochrona i rozwój

- Masz prawo do ochrony swoich interesów we wszystkich decyzjach, które Cię dotyczą i do tego by nie być dyskryminowanym / dyskryminowaną ze względu, na przykład, na Twoje pochodzenie, opinie, przekonania lub płeć.
- Masz prawo do życia i do zrównoważonego oraz zdrowego rozwoju fizycznego, umysłowego, duchowego, moralnego i społecznego.
- Masz prawo do wyżywienia, ubrania, mieszkania, opieki zdrowotnej.

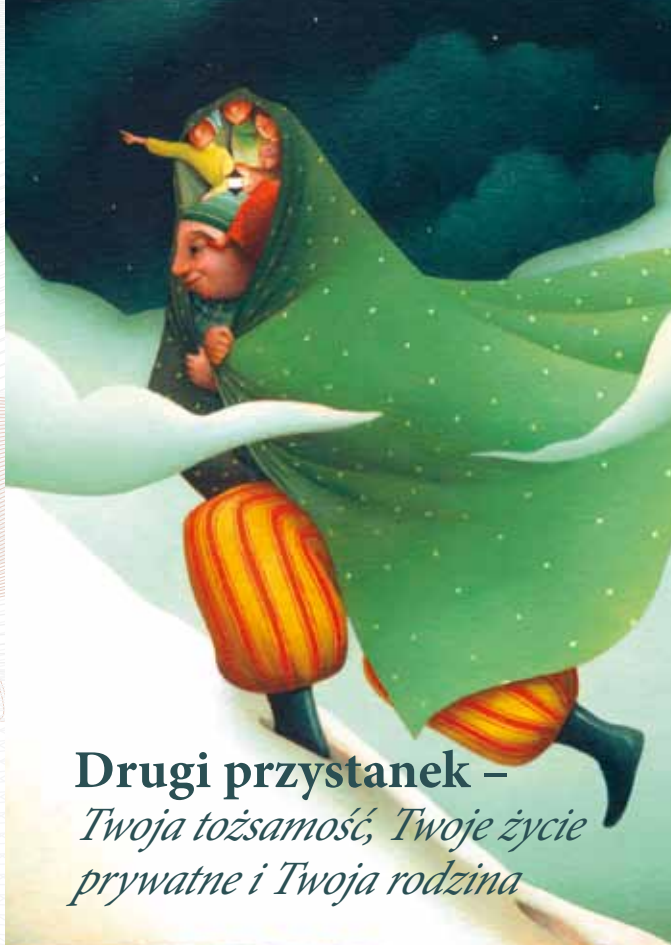

- Masz prawo do ochrony przed wszystkimi formami wykorzystywania, znęcania się oraz przemocy fizycznej i psychicznej, w tym w rodzinie i w ośrodkach opieki nad dziećmi.
- Masz prawo do edukacji na wysokim poziomie w celu zapewnienia możliwie najpełniejszego rozwoju Twojej osobowości, talentów i umiejętności. Twoja edukacja musi Cię uczyć poszanowania praw i wolności innych i przygotować Cię do odpowiedzialnego życia w wolnym społeczeństwie, w duchu zrozumienia, pokoju, tolerancji, równości i przyjaźni pomiędzy wszystkimi ludźmi.
- Masz prawo dostępu do szerokiego zakresu obiektywnych informacji.
- Jeśli jesteś niepełnosprawny / niepełnosprawna umysłowo lub fizycznie, masz prawo wieść godne życie, tak abyś mógł / mogła integrować się ze społeczeństwem, rozwijać swoją osobowość i cieszyć się maksymalną niezależnością.
- Masz prawo do odpoczynku, wolnego czasu, zabawy i zajęć rekreacyjnych, artystycznych i kulturalnych w odpowiednim dla Twojego wieku otoczeniu, które szanuje Twoje prawa.

Zdobądź swoją wizję:

Porozmawiaj ze swoim nauczycielem i zgłoś się na ochotnika, żeby opowiedzieć o tych prawach swojej klasie. Możesz nawet zaproponować zrobienie plakatu dla szkoły.

Drugi przystanek –
*Twoja tożsamość, Twoje życie
prywatne i Twoja rodzina*

Twoja tożsamość, Twoje życie prywatne i Twoja rodzina

- Masz prawo do imienia, obywatelstwa i ochrony swojej tożsamości. Jeśli należysz do mniejszości etnicznej, religijnej lub językowej, nie możesz być pozbawiony / pozbawiona prawa do prowadzenia własnego życia kulturalnego, praktykowania swojej religii lub używania języka swojej grupy.

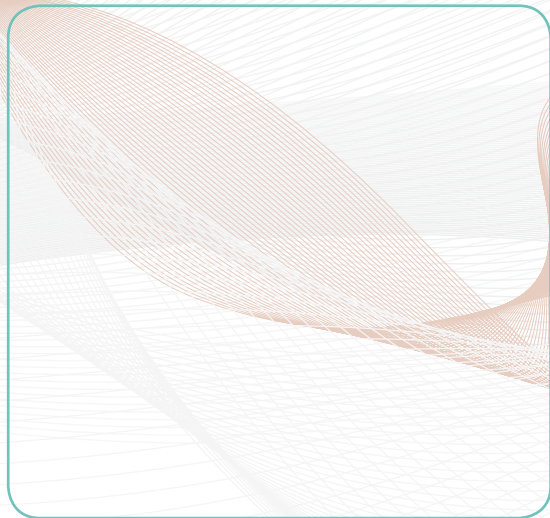
- Masz prawo do ochrony swojej prywatności. Nikt nie może bezprawnie ingerować w Twoje życie prywatne lub w życie Twojej rodziny. Twój dom, Twoja korespondencja, Twoja cześć i dobre imię są chronione przez prawo.

- Twoi rodzice są odpowiedzialni za Twoje wychowanie i rozwój. Mają oni prawo i obowiązek doradzić Ci, jak powinieneś / powinnaś wykonywać swoje prawa i przestrzegać swoich obowiązków.
- Masz prawo wiedzieć kim są Twoi rodzice i być przez nich wychowywany / wychowywana, chyba że taka sytuacja nie jest dla Ciebie korzystna.
- Masz prawo wiedzieć, gdzie są Twoi rodzice i wjechać na terytorium innego państwa, aby do nich dołączyć. Twoi rodzice mają takie samo prawo względem Ciebie.
- W przypadku oddzielenia od rodziców, masz prawo do konsultacji we wszystkich decyzjach dotyczących kontaktów z nimi. Jeśli jesteś oddzielony / oddzielona od swoich rodziców albo jednego z nich, masz prawo do widywania ich regularnie, chyba że taka sytuacja nie jest dla Ciebie korzystna.
- Adopcja może być dozwolona tylko wtedy, gdy jest dla Ciebie korzystna.

Zdobądź swoją wizę:

Kim jesteś?

Wstaw tu swoje zdjęcie

imię: .....

nazwisko: .....

obywatelstwo / a: .....

imię ojca .....

imię matki: .....

adres: .....

z czego jestem dumny / dumna? .....

.....

.....

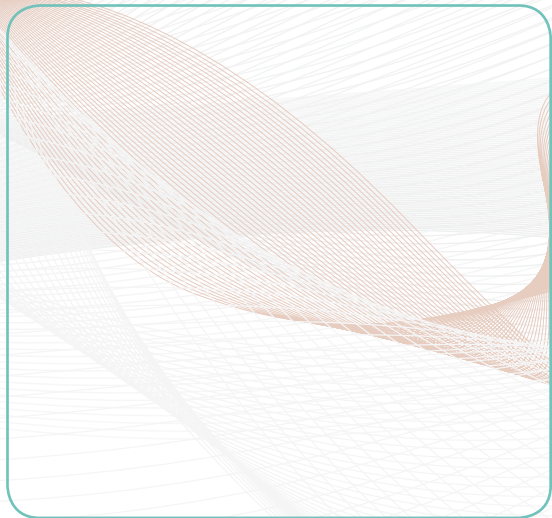
.....

Zdobądź swoją wizję:

Kim możesz być?

Wyobraź sobie siebie w 2040
i narysuj tu swoje zdjęcie

języki: .....

studia: .....

zawód: .....

hobby: .....

żonaty / zamężna? .....

dzieci? .....

byłem / byłam w .....

.....

.....

.....

.....

Trzeci przystanek –
Twoje wolności

Twoje wolności

- Wolność wyrażania opinii: masz prawo do wyrażania opinii o wszystkim co Ciebie dotyczy, jeśli tylko jesteś w stanie samodzielnie określić Swoje stanowisko. Twoja opinia musi być brana pod uwagę.

- Wolność wypowiedzi: masz prawo do swobodnego wypowiadania się oraz poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji.

- Wolność myśli, sumienia i wyznania.
- Wolność stowarzyszania się: masz prawo do zrzeszania się z innymi ludźmi i brania udziału w zgromadzeniach.

Wolności te jednak mają swoje granice. Musisz szanować prawa i wolności innych i nie wolno Ci powodować zagrożenia dla społeczeństwa lub siebie samego / samej.

Zdobądź swoją wizję:

Zrób listę sytuacji w domu, w szkole, w Twoim mieście, w których chciałbyś / chciałybyś, by Twoja opinia była brana pod uwagę.

1. W domu

- .....
- .....
- .....

2. W szkole

- .....
- .....
- .....

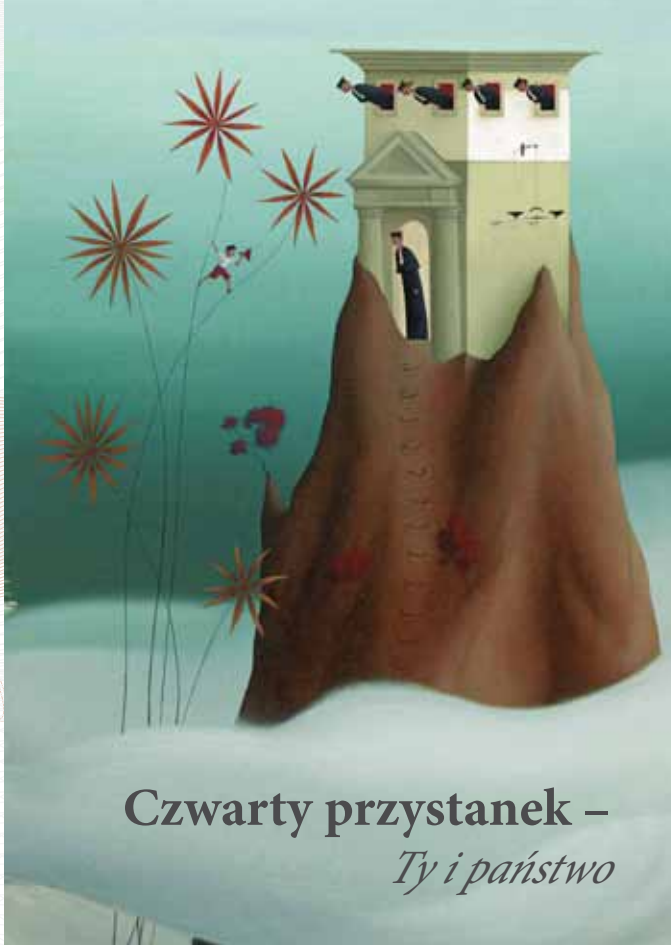
3. W Twoim mieście

- .....
- .....
- .....

Zdobądź swoją wizę:

Internet to wspaniałe narzędzie do nauki i dzielenia się. Mogą jednak się z nim wiązać także pewne niebezpieczeństwa. Zagraj w grę w sieci Przez Dzikie Internetowe Lasy, a nauczysz się, jak się chronić w Internecie. Gra dostępna jest w wielu językach.

www.wildwebwoods.org

Czwarty przystanek –
Ty i państwo

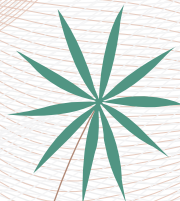

Ty i państwo

- Państwo musi robić wszystko, co jest niezbędne, by umożliwić Ci korzystanie z Twoich ustalonych praw i wolności.
- Państwo musi Cię chronić i zagwarantować Ci dobrobyt. Państwo musi również pomagać Twoim rodzicom lub opiekunom poprzez tworzenie instytucji i służb dbających o Twój interes i Twoje dobro.
- Jeśli nie możesz mieszkać ze swoją rodziną, państwo musi Cię chronić i zapewnić Ci pomoc. Musi znaleźć rozwiązanie, które bierze pod uwagę Twoją przeszłość i kulturę, a Ty będziesz mieć prawo do tego, by Twoja sytuacja była regularnie poddawana ocenie.
- Jeśli doznałeś / doznałaś przemocy, państwo musi udzielić Ci pomocy oraz wspomóc Twój powrót do normalnego życia.

- Masz prawo do sprawiedliwości. Państwo musi zapewnić, aby wymiar sprawiedliwości dostosowany był do Twoich szczególnych praw i potrzeb.
- Nie możesz być poddawany / poddawana torturom ani okrutnemu lub poniżającemu karaniu.
- Nie możesz zostać stracony / stracona, ani dożywotnio pozbawiony / pozbawiona wolności.

Piąty przystanek –
Organizacje międzynarodowe
i Ty

Organizacje międzynarodowe i Ty

Państwa utworzyły wiele organizacji międzynarodowych. Niektóre z nich, tak jak Organizacja Narodów Zjednoczonych oraz Rada Europy, zostały powołane dla ochrony praw człowieka, zapobiegania konfliktom i rozwijania bardziej sprawiedliwych, dostatnich i demokratycznych społeczeństw. Prawie wszystkie międzynarodowe konwencje są tworzone przez te organizacje, które następnie podejmują kroki, by zapewnić, by państwa przestrzegały praw w nich zawartych.

Komitet Praw Dziecka monitoruje stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka. By ocenić, jak państwo sobie radzi, Komitet Praw Dziecka przegląda informacje przedłożone przez dany kraj i słucha opinii niezależnych instytucji praw człowieka (w tym rzeczników praw dziecka i rzeczników praw obywatelskich), organizacji pozarządowych (jak krajowe organizacje charytatywne) oraz dzieci i młodych ludzi.

Po rozważeniu tych wszystkich informacji Komitet Praw Dziecka sporządza dokument w sprawie ocenianego państwa, tzw. "obserwacje konkludujące". Dokument ten zawiera ocenę Komitetu w kwestii postępu we wprowadzaniu konwencji w

życie, wskazuje niepokojące problemy i daje zalecenia, jak poprawić sytuację dzieci w danym państwie.

Dzieci również mogą wnosić skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Na przykład, Trybunał uznał, że pewne państwo naruszyło Konwencję z powodu braku systemu ochrony dzieci przed karami cielesnymi w więzieniu, szkole i w domu. Inne państwo zostało uznane winnym braku opieki nad dziewczynką, która samotnie podróżowała.

Istnieją również organizacje międzynarodowe utworzone nie przez rządy, ale przez organizacje charytatywne. Odgrywają one bardzo ważną rolę w doradzaniu rządowi i ich przekonywaniu, by lepiej chronić prawa dzieci.

Zdobądź swoją wizę:

Poszukaj w Internecie:

1. obserwacje konkludujące Komitetu Praw Dziecka w sprawie Twojego kraju:

www2.ohchr.org/english/bodies/crc/

.....

2. co Rada Europy robi dla praw dziecka:

www.coe.int/children

.....

3. wiele interesujących zasobów audio i video na temat praw dziecka na magicznej stronie Unicefu:

www.unicef.org/magic

.....

4. strona Sieci Informacji o Prawach Dziecka, gdzie możesz znaleźć zdumiewająco dużo informacji pochodzących od rządów, organizacji charytatywnych i wszelkiego rodzaju organizacji międzynarodowych

www.crin.org

.....

Szósty przystanek –
Obrona Twoich praw

Co się stanie, jeśli te prawa nie będą respektowane?

Wykonywanie niektórych praw może być ograniczone z ważnych powodów, na przykład by chronić Cię przed znacznym niebezpieczeństwem, czy z powodu stopnia Twojej dojrzałości lub wieku. Niektóre prawa, takie jak prawo do życia, edukacji, zdrowia i ochrony przed przemocą czy wykorzystywaniem, nie mogą być nigdy ograniczane, nawet przez rodziców czy nauczycieli. Jeśli uważasz, że Twoje prawa zostały naruszone, możesz:

- porozmawiać z zaufanymi osobami, takimi jak Twoi rodzice, nauczyciele, lekarze, przyjaciele, pracownicy opieki społecznej czy Twoi opiekunowie;
- zadzwonić pod specjalny numer telefonu dla dziecięcych ofiar przemocy, by porozmawiać z osobą, która będzie zdolna Ci doradzić;
- iść na policję, złożyć skargę i zwrócić się do państwa o ochronę;
- skontaktować się z rzecznikiem praw dziecka lub organizacją wolontariuszy, która broni praw dzieci;
- w szczególnych okolicznościach możesz nawet wnieść swą sprawę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Gratulacje!

Teraz masz już wszystkie wizy, których potrzebujesz, by lepiej bronić swych praw.

Jesteśmy pewni, że podobała Ci się podróż przez Twoje prawa. Ważne jest, żebyś się podzielił / podzieliła wszystkim, czego się nauczyłeś / nauczyłaś z otaczającymi Cię dorosłymi i z innymi dziećmi. Z pewnością masz wiele pomysłów na to, co można zrobić, by poprawić życie wielu dzieci. Mamy nadzieję, że zrobisz wszystko co w Twojej mocy, by zastosować swoje pomysły w praktyce!

Z najlepszymi życzeniami na przyszłość od naszego zespołu.

Czy chciałbyś podzielić się swoimi spostrzeżeniami z Radą Europy?

Możesz:

- wysłać do nas e-mail na adres: children@coe.int
- wysłać list lub rysunek na adres :
“Building a Europe for and with children”
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex France

Nie zapomnij dołączyć informacji o swoim imieniu, kraju i wieku! Opublikujemy niektóre wiadomości i rysunki na naszej stronie.

**Galeria zdjęć moich
przyjaciół i rodziny**

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

---

www.coe.int